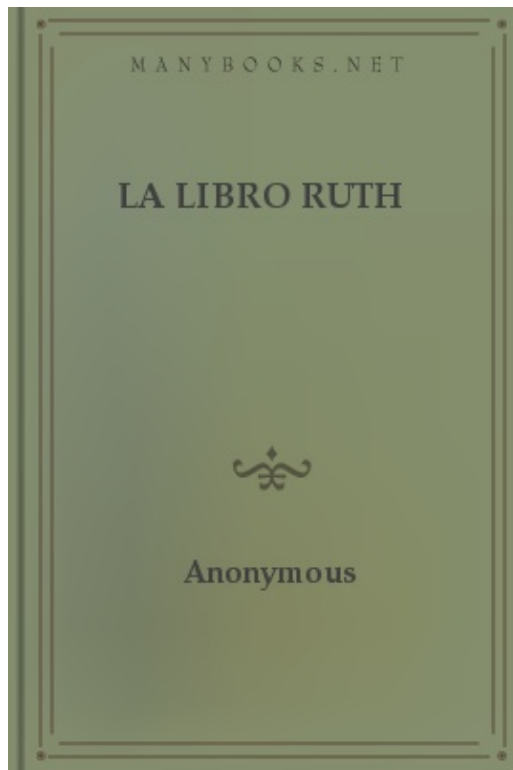

La Libro Ruth, by Anonymous

The Project Gutenberg EBook of La Libro Ruth, by Anonymous This eBook is for the use of anyone anywhere at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org

Title: La Libro Ruth

Author: Anonymous

Translator: E. Neumark

Release Date: December 28, 2007 [EBook #24057]

Language: Esperanto

Character set encoding: ASCII

*** START OF THIS PROJECT GUTENBERG EBOOK LA LIBRO RUTH ***

Produced by Andrew Sly, David Starner and the Online Distributed Proofreading Team at <http://www.pgdp.net> (This file was produced from images generously made available by Österreichische Nationalbibliothek - Austrian National Library.)

La Biblio tradukita en ESPERANTO.

La Libro Ruth.

El la Originalo tradukis E. NEUMARK.

NURNBERG.

Presejo de W. Tummel.

1893.

Antauxparolo.

Tiu cxi libreto estas malgranda, tamen gxi estas konata al cxiu naciisto, cxar gxi estas parteto de l'Biblio, kiu gxis hodiaux estas tradukita en du cent lingvoj; kaj tial mi esperas, ke cxiu homo min bone komprenos, cxar en okazo de ia dubo li facile povos kompari mian tradukon kun sia nacia. La kara leganto tamen sciu, ke preskaux ne estas trovataj du tradukoj, kiuj cxie precize konsentu. Cxe mia laboro mi tenis, ekster la hebrea originalo, la tradukoj rusan, germanan, araban kaj persan; kaj praktike mi v[neklarajxo] ke cxiu de ili havas diversan formon; tial, ne sciante, kiun [neklarajxo] ili akurate sekvi, mi elektis sekvi la originalon, trovante, ke en nia lingvo ni povas komprenigi la penson de alinaciisto pli precize, ol en iu alia lingvo. Mi tradukis konservante kiom eble la vortojn de l'originalo, kaj tamen mi jugxas, ke la libro per tio ne perdis la klarecon por la leganto, kaj kie mi trovis tian okazon, mi aldonis kelkajn vortojn ensxlosante ilin en krampoj.

Kiu iam provis traduki antikvan libron en lingvo niatempa, scias la malfacilecon de tia laboro, kiu neniel povas resti nekritikebla; se mi skribus la tradukon libere (t. e. konservante la rakonton, ne la vortojn), kredeble gxi estus pli klara kaj bonstila, sed tiam gxi jam ne prezentus cxiujn nuancojn de l'originalo precize, kaj multaj pensoj per tio perdus.

Kiam mi vidos, ke mia laboro placxis al niaj amikoj kaj ili estos kontentaj je gxi, tiam mi ankaux eldonos la tradukon de "Esther" el la Biblio.

Mi esperas, ke niaj diligentaj amikoj min sekvos, kaj pli frue aux pli malfrue ni havos en nia lingvo la tradukon de l'tuta Biblio, kiu alportos al nia lingvo honoron, progresadon kaj utilegon.

Grodno, Rusujo, en Novembro 1892.

E. Neumark.

Pri l'ortografio.

Tradukante el lingvo hebrea, mi ne povis skribadi la nomojn personajn kaj geografiajn tiel, kiel oni kutimis skribadi en lingvoj euxropaj, cxar nia lingvo, kiu estas kreita por esti internacia, devas prezenti cxion kiom eble pli precize, ol aliaj lingvoj, kaj tial cxe l'skribado de nomoj, kiuj havas sonojn ne havantajn literojn en nia alfabeto, ne povinte skribi ilin precize, mi almenaux faris signojn, per kiuj la filologo aux la orienta naciisto ilin ekkonu kaj povu ilin diferencigi de l'sonoj proksimaj al ili. Kaj jen estas la formoj, en kiuj mi skribis en tia okazo, kaj tiujn cxi samajn formojn mi proponas al niaj amikoj, estontaj en tia situacio

[Transliteriga tablo]

nia alfabeto pli ol tiuj naux, pri kiuj mi jam parolis, mi pensas, ke tiel ni povas signi cxiujn orientajn sonojn.

La tradukinto.

La Libro Ruth.

CXAPITRO I.

(1) En la tagoj, kiam jugxis (= *regis*) la jugxistoj, estis malsato en la lando, kaj el Beshlehxhem Jehuda foriris homo, por logxi en kampoj de Moab, li, lia edzino kaj liaj du filoj. (2) La nomo de l'homo (*estis*) Elimelehx--de lia edzino, Naomi, kaj la nomoj de liaj du filoj--Mahxhlon kaj Kiljon, Efrashanoj de Beshlehxhem Jehuda, kaj ili venis kampojn Moabajn kaj estis tie. (3) Kaj Elimelehx, edzo de Naomi, mortis, kaj restis sxi kaj sxiaj du filoj. (4) Kaj ili edzigxis kun virinoj moabinoj, la nomo de l'unu Arpa, kaj de l'dua Ruth, kaj ili logxis tie cxirkaux dek jarojn. (5) Kaj Mahxhlon kaj Kiljon ambaux ankaux mortis, kaj restis la virino (*sola*) post sxiaj du filoj kaj sxia edzo. (6) Kaj sxi kun sxiaj bofilinoj sin levis kaj reiris de la moabaj kampoj, cxar sxi auxdis en la kampo moaba: "ke Dio ekmemoris sian popolon, por doni al ili panon". (7) Kaj sxi eliris el la loko, kie sxi estis tie, kaj sxiaj du bofilinoj kun sxi, kaj ili iris en vojon, por reveni Jehudujon. (8) Kaj Naomi diris al siaj du bofilinoj: iru reigxu cxiu al sia patrino domo, Dio faradu al vi favoron, kiel vi faradis al la mortintoj kaj al mi. (9) Dio donu al vi, ke vi trovu ripozon cxiu en domo de sia edzo, kaj sxi ilin kisis, kaj ili levis vocxon kaj ploris. (10) Kaj ili diris al sxi: nur kun Vi ni reiros al via popolo. (11) Kaj Naomi diris: reiru miaj filinoj, kial vi irus kun mi? cxu mi havas ankoraux filojn en min ventro, kiuj por vi estos edzoj? (12) Reigxu, miaj filinoj, iru, cxar mi jam tro maljunigxis por edzinigxi. Se mi ecx dirus, mi havas esperon, ecx mi ankaux estus nunan nokton edzinigita kaj ecx naskus filojn,-- (13) Cxu je ili vi atentos, gxis ili grandigxos? cxu pro ili vi retenos vin, por ne edzinigxi? ne, miaj filinoj! cxar (*se vi ne obeos*) mi estos tre maldolcxigita pri vi, cxar sur min dia mano (= *batego*) jam falis. (14) Kaj ili levis vocxon kaj ankoraux ploris, kaj Arpa kisis sian bopatrino (*por adiaux*) sed Ruth kunigxis je sxi. (15) Kaj Naomi diris: jen via bofratino reiris al sia nacio kaj Dio, reiru post via bofratino. (16) Kaj Ruth rediris: ne petegu min, por vin forlasi kaj reiri de vi, cxar kien vi iros, mi (*ankaux*) iros kaj kien vi pasigos la noktojn mi (*ankaux*) pasigos, via nacio estas mia nacio kaj via Dio estas mia Dio. (17) Kie vi mortos, mi mortos, kaj tie oni min enterigos, tiel Dio min punu kaj punegu, se ecx la morto faros disigon inter ni. (18) Kaj Naomi vidis, ke sxi penadas, por iri kun sxi, kaj sxi cxisis paroladi al sxi. (19) Kaj ambaux iradis, gxis ili venis Beshlehxhemon, kaj kiam ili venis Beshlehxhemon, la tuta urbo ekterurigxis je ili, kaj diris: "Cxu tio cxi estas Naomi?" (20) Kaj sxi diris al ili: Ne nomu min "Naomi" (= *agrablulino*), sed nomu min "Mara" (= *maldolcxulino*), cxar la Cxiopova tre min maldolcxigis. (21) Mi plena (*de bonhavo*) foriris, sed malplene Dio min revenigis; kial vi min nomas Naomi, dum Dio min mizerigis kaj la Cxiopova malbonfaris al mi. (22) Kaj revenis Naomi, kaj sxia bofilino Ruth la Moabino, kiu venis de Moabaj kampoj--kun sxi, kaj ili venis Beshlehxhemon en la komenco de rikoltado de hordeo.

CXAPITRO II.

(1) Kaj Naomi havis parencon de sia edzo viro grava heroo de l'gento de Elimelehx, kaj lia nomo estis Boaz. (2) Kaj Ruth la moabino diris al Naomi: mi iros kampon kaj elsercxados (*perditajn*) spikojn, cxe kiu mi trovos favoron en liaj okuloj; kaj sxi rediris: iru, mia filino. (3) Kaj sxi iris kaj venis kaj elsercxadis en la kampo poste de l'rikoltantoj, kaj (*neintence*) tio cxi okazis en la parto de l'kampo (*kiu apartenis*) al Boaz de l'gento de Elimelehx. (4) Kaj jen Boaz venis de Beshlehxhem, kaj diris al la rikoltantoj: "Dio kun vi!" Kaj ili rediris: "Dio vin benu!" (5) Kaj Boaz diris al sia servanto, kiu staris (*kiel estro*) cxe l'rikoltantoj: kies estas tiu cxi junulino? (6) Kaj la servanto staranta, cxe l'rikoltantoj respondis kaj diris: sxi estas junulino moabino, kiu revenis de moabaj kampoj kun Naomi, (7) kaj sxi diris: mi elsercxados (*spikojn*) kaj kolektos (*farante*) garbojn poste de l'rikoltantoj, kaj sxi venis kaj staradas (*tie cxi*) de l'mateno gxis nun; sxia jena sidado en la dometo estas de mallonge. (8) Kaj Boaz diris al Ruth: cxu vi auxdas, mia filino? ne iru elsercxadi alian kampon kaj ne foriru de tie cxi, kaj tiel kunigxu kun miaj servantinoj. (9) Viaj okuloj (*rigardu*) sur la kampon, kiun oni rikoltos, iru ilin sekvante, mi ordonis ja al la junularo, ke ili vin ne tusxu; kiam vi soifos, iru al la vazoj kaj trinku de l' (*akvo*) kiun la junularo cxerpas. (10) Kaj sxi falis sur sian vizagxon kaj inklinigxis gxis la tero, kaj diris al li: kial mi trovis favoron en viaj okuloj, por min ekkonatigi, dum mi estas ja alilandulino? (11) Kaj Boaz respondis kaj diris al sxi: al mi estas jam raportita cxio, kion vi faradis kun via bopatrino post la morto de via edzo, kaj vi forlasis vian patron, patrino kaj patrujon, kaj iris al nacio, kiun vi ne konis hieraux kaj antauxhieraux. (12) Dio pagu vian faradon, kaj via rekompenco estu tuta (*kaj plena*) de l'Cxioestro Dio de Israel, al kiu vi venis, por trovi defendon sub liaj flugiloj. (13) Kaj sxi diris: mi trovas favoron en viaj okuloj,

mia mastro! cxar vi min konsolis, kaj parolis al la koro de via servantino, dum mi ne estas inda kiel unu el viaj servantinoj. (14) Kaj Boaz diris al sxi: en la tempo de mangxado alvenu tien cxi kaj mangxu de l'mangxajxo, kaj trempu vian panon en vinagron. Kaj sxi sidigxis flanken de l'rikoltantoj, kaj li alsxovis al sxi rostitajn spikojn, kaj sxi mangxis kaj satigxis kaj restigis al si. (15) Kaj sxi levigxis por elsercxadi, kaj Boaz ordonis al siaj servantoj, dirante: ankaux inter la garboj sxi elsercxadu kaj vi ne hontigu sxin. (16) Kaj de l'garbetoj vi ankaux defaligu por sxi, kaj lasu, ke sxi gxin elsercxu, kaj ne riprocxu sxin. (17) Kaj sxi elsercxadis en la kampo gxis la vespero kaj elbatis tion, kion sxi elsercxis, kaj gxi estis cxirkauux unu "efa" (*mezurilo*) da hordeo. (18) Kaj sxi gxin portis kaj venis la urbon, kaj sxia bopatrino vidis tion, kion sxi elsercxis, kaj sxi (*Ruth*) elprenis (*el la posxo*) tion, kion sxi restigis de sia sateco kaj donis al sxi. (19) Kaj sxia bopatrino diris: kie vi sercxadis hodiaux kaj kie vi laboris, via konanto estu benata; kaj sxi raportis al sia bopatrino, cxe kiu sxi laboris, kaj diris: la nomo de l'viro, cxe kiu mi hodiaux laboris, estas Boaz. (20) Kaj Naomi diris al sia bofilino: benita li estu de Dio, cxar li ne forlasis sian afablon de l'vivantoj kaj (*nek*) de l'mortintoj. Kaj Naomi diris: la viro estas proksima al ni, li estas el niaj parencoj. (21) Kaj Ruth la moabino diris: li ankaux diris al mi: "kun la servantinoj, kiuj estas cxe mi, kuniru, gxis ili finos la tutan mian rikoltadon". (22) Kaj Naomi diris al sia bofilino Ruth: bone estas, mia filino, ke vi iru kun liaj servantinoj, por ke oni vin ne renkontu (*severe*) en alia kampo. (23) Kaj Ruth kuniris kun la servantinoj de Boaz por elsercxadi (*spikojn*) gxis la fino de l'hordea kaj tritika rikoltado, kaj sxi sidadis cxe sia bopatrino.

CXAPITRO III.

(1) Kaj Naomi, sxia bopatrino, diris: mia filino! mi deziras ja por vi ripozon, kiu estas bona por vi. (2) Kaj nun Boaz, nia parenco, kun kies junulinoj vi kunestis, li jen ventumas la amason da hordeo en nuna nokto. (3) Vi banigxu kaj sxmirigxu (*per parfumoj*) kaj metu viajn (*plej karajn*) vestojn sur vin kaj subiru al la amasejo, ne konatigu vin al la viro, gxis li finos mangxi kaj trinki. (4) Kaj kiam li kuskos, eksciigxu la lokon, kie li kusxigxos, kaj venu kaj malkovru lian piedujon kaj kusxigxu, kaj li jam diros al vi, kion vi faru. (5) Kaj sxi rediris al sxi: cxion, kion vi diros al mi, mi faros. (6) Kaj sxi subiris al la amasejo kaj faradis cxion, kiel sxia bopatrino al sxi ordonis. (7) Kaj Boaz mangxis kaj trinkis, kaj lia koro bonhumorigxis, kaj li venis al la rando de l'garbaro por kusxigxi, kaj sxi venis mallauxte kaj malkovris lian piedujon kaj kusxigxis. (8) Kaj kiam farigxis noktomezo, la viro ektimis, kaj li ekpapis kaj (*eksciigxis ke*) jen virino kuskas apud lia piedujo. (9) Kaj li diris: kiu vi estas?! kaj sxi rediris: mi estas Ruth, via sklavino, etendu viajn flugilojn sur vian sklavinton, cxar vi ja estas parenco. (10) Kaj li diris: benata vi estu de Dio, mia filino! vi bonigxis vian lastan afablon pli ol la unua, per tio, ke vi ne iris al la junuloj cxu malricxa cxu ricxa. (11) Kaj nun ne timu, mia filino, cxion, kion vi diros, mi por vi faros, cxar la tuta pordego de mia popolo scios, ke vi estas heroa virino. (12) Kaj nun! kvankam mi vere estas parenco, tamen ekzistas parenco pli proksima ol mi. (13) Pasigu la nokton, kaj matene, se li vin elacxetos, estas bone, li elacxetu, kaj se li ne volos vin elacxeti, mi vin elacxetos, kiel vivas Dio! kusxu gxis la mateno. (14) Kaj sxi kuskis apud lia piedujo gxis la mateno, kaj sxi sin levis antaux la tempo, kiam homo povas ekkoni la duan--cxar li diris: ne estu sciate, ke virino venis la amasejon. (15) Kaj li diris: donu la tukon, kiu estas sur vi kaj tenu gxin, kaj sxi gxin tenis kaj li mezuris ses (*mezurilojn da*) hordeo, kaj metis sur sxin, kaj venis la urbon. (16) Kaj sxi venis al sia bopatrino, kiu diris: kiu vi estas? cxu mia filino? kaj sxi raportis al sxi cxion, kion la viro faris por sxi. (17) Kaj sxi diris: tiujn cxi ses (*mezurilojn da*) hordeo li donis al mi, cxar li diris al mi: "ne revenu al via bopatrino malplene". (18) Kaj (Naomi) diris: sidu, filino, gxis vi scios kiel la afero elfalos, cxar la viro ne trankvilos, antaux ol li hodiaux finos la aferon.

CXAPITRO IV.

(1) Kaj Boaz iris al la pordego (de l'urbo) kaj sidis tie, kaj jen la parenco, pri kiu Boaz diris, pasas, kaj (*Boaz vokante*) diris: Tiu kaj tiu! venu, sidigxu tie cxi! kaj li alvenis kaj sidigxis. (2) Kaj (*Boaz*) prenis dek virojn el la maljunuloj de l'urbo kaj diris: sidigxu tie cxi; kaj ili sidigxis. (3) Kaj li diris al la parenco: la parton de l'kampo, kiu apartenis al nia frato Elimelehx, vendas Naomi, kiu revenis de moaba kampo. (4) Kaj mi diris: mi malkovros vian orelon (= *rakontos*), dirante: acxetu en la apudtestado de la sidantoj kaj de la maljunularo de mia popolo. Se vi elacxetos, elacxetu! kaj se oni (= *vi*) ne elacxetos, diru al mi, ke mi sciu, cxar krom vi ekzistas, neniu por elacxeti, kaj mi (*kandidatas*) post vi. Kaj tiu rediris: mi elacxetos! (5) Kaj Boaz diris: en la

tago, kiam vi acxetos la kampon de l'mano de Naomi, tiam vi acxetas de Ruth la moabino, edzino de l'mortinto, (*la devon*) dauxrigi la nomon de l'mortinto sur lian heredajxon. (6) Kaj diris la parenco: mi ne povas elacxeti (*sxin*) por mi, cxar eble (*per tio*) mi malutilos al mia heredajxo, elacxetu vi mian acxetajxon, cxar mi ne povas elacxeti. [(7) En antikveco tiu cxi moro ekzistis cxe Israel: cxe l'acxetado kaj sxangxado, por konfirmi cxiun aferon, demetis homo sian sxuon (*ganton*) kaj gxin donis al la dua, kaj tio cxi estis la atesteco cxe Israel.] (8) Kaj la parenco diris al Boaz: acxetu por vi, kaj (*tiu*) demetis sian sxuon. (9) Kaj diris Boaz al la maljunularo kaj tuta popolo: vi estu hodiaux atestantoj, ke mi acxetis cxion, kio apartenis al Elimelehx kaj kio apartenis al Kiljon kaj Mahxhlon de l'mano de Naomi. (10) Kaj Ruthon la moabinon, edzinon de Mahxhlon mi ankaux acxetis, por ke sxi estu mia edzino, por dauxrigi la nomon de l'mortinto sur lian heredajxon, kaj la nomo de l'mortinto ne fortrancigxu de liaj fratoj kaj de lia loka pordego, vi hodiaux estu atestantoj! (11) Kaj rediris la tuta popolo, kiu estis en la pordego, kaj la maljunuloj: ni estas atestantoj! Dio donu la edzinon, kiu venas vian domon, kiel Rahxhel kaj Lea, kiuj ambaux konstruis la domon Israel, akiru havon en Efrash, kaj havu bonan nomon en Beshlehchem. (12) Kaj via domo estu, kiel la domo de Perec, kiun Thamar naskis de Jehuda, de l'semo, kiun Dio al vi donos de tiu cxi junulino. (13) Kaj Boaz prenis Ruthon kaj sxi farigxis lia edzino, kaj li alvenis al sxi, kaj Dio donis al sxi gravedecon, kaj sxi naskis filon. (14) Kaj la virinoj diris al Naomi: lauxdo al Dio, ke li hodiaux ne malekzistigis por vi parencon, kaj lia nomo estu nomata (*kaj ekzistanta*) cxe Israel. (15) Kaj li estos por vi agrabliganto de l'animo, kaj nutranto de via grizeco, cxar lin naskis via bofilino, kiu vin amas kaj estas pli bona por vi, ol sep filoj. (16) Kaj Naomi prenis la infanon kaj metis sur siajn genuojn kaj estis lia vartistino. (17) Kaj la najbarinoj donis al li nomon: [dirante: cxe Naomi naskigxis filo, ili nomis lian nomon] Obed (= *laboranto, utilanto*); li estis la patro de Jisxaj patro de David. (18) Tiuj cxi estas la naskigitoj de Perec; Perec naskigis Hxhecron'on. (19) Hxhecron naskigis Ram'on, Ram naskigis Aminadab'on, (20) Aminadab naskigis Nahxhsxon'on, Nahxhsxon naskigis Salma'on. (21) Salma naskigis Boaz'on, Boaz naskigis Obed'on. (22) Obed naskigis Jisxaj'on, kaj Jisxaj naskigis David'on.

Fino.

Notoj de tekstpreparanto.

En la antauxparolo, du vortoj ne estis legebla. Mi transskribis ilin kiel [neklarajxo].

Mi sxangxis cxi-subajn detalojn en la teksto:

Cxapitro Verso Originalteksto Korektajxo I 19 Cu tio cxi estas Naomi? Cxu tio cxi estas Naomi? I 22 la komenco dcx rikoltado la komenco de rikoltado II 23 la servantinoj de Boaz la servantinoj de Boaz III 11 tuta pordegxo de mia popolo tuta pordego de mia popolo

End of the Project Gutenberg EBook of La Libro Ruth, by Anonymous

*** END OF THIS PROJECT GUTENBERG EBOOK LA LIBRO RUTH ***

***** This file should be named 24057.txt or 24057.zip ***** This and all associated files of various formats will be found in: <http://www.gutenberg.org/2/4/0/5/24057/>

Produced by Andrew Sly, David Starner and the Online Distributed Proofreading Team at <http://www.pgdp.net> (This file was produced from images generously made available by Österreichische Nationalbibliothek - Austrian National Library.)

Updated editions will replace the previous one--the old editions will be renamed.

Creating the works from public domain print editions means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this

license, apply to copying and distributing Project Gutenberg-tm electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG-tm concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for the eBooks, unless you receive specific permission. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the rules is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. They may be modified and printed and given away--you may do practically ANYTHING with public domain eBooks. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

*** START: FULL LICENSE ***

THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg-tm mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase "Project Gutenberg"), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg-tm License (available with this file or online at <http://gutenberg.org/license>).

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg-tm electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg-tm electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg-tm electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg-tm electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. "Project Gutenberg" is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg-tm electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg-tm electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg-tm electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation ("the Foundation" or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg-tm electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is in the public domain in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg-tm mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg-tm works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg-tm name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg-tm License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg-tm work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country outside the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg-tm License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg-tm work (any work on which the phrase "Project Gutenberg" appears, or with which the phrase "Project Gutenberg" is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org

1.E.2. If an individual Project Gutenberg-tm electronic work is derived from the public domain (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase "Project Gutenberg" associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg-tm trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg-tm electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg-tm License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg-tm License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg-tm.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg-tm License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg-tm work in a format other than "Plain Vanilla ASCII" or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg-tm web site (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original "Plain Vanilla ASCII" or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg-tm License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg-tm works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg-tm electronic works provided that

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg-tm works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg-tm trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, "Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation."

- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg-tm License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg-tm works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg-tm works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg-tm electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from both the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and Michael Hart, the owner of the Project Gutenberg-tm trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread public domain works in creating the Project Gutenberg-tm collection. Despite these efforts, Project Gutenberg-tm electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain "Defects," such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the "Right of Replacement or Refund" described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg-tm trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg-tm electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH F3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you 'AS-IS' WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation

permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY

- You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg-tm electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg-tm electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg-tm work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg-tm work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg-tm

Project Gutenberg-tm is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need, is critical to reaching Project Gutenberg-tm's goals and ensuring that the Project Gutenberg-tm collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg-tm and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation web page at <http://www.pgla.org>.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Its 501(c)(3) letter is posted at <http://pgla.org/fundraising>. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's principal office is located at 4557 Melan Dr. S. Fairbanks, AK, 99712., but its volunteers and employees are scattered throughout numerous locations. Its business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887, email business@pgla.org. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's web site and official page at <http://pgla.org>

For additional contact information: Dr. Gregory B. Newby Chief Executive and Director gbnewby@pgla.org

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg-tm depends upon and cannot survive without wide spread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in

locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit <http://pglaf.org>

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg Web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: <http://pglaf.org/donate>

Section 5. General Information About Project Gutenberg-tm electronic works.

Professor Michael S. Hart is the originator of the Project Gutenberg-tm concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For thirty years, he produced and distributed Project Gutenberg-tm eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg-tm eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as Public Domain in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our Web site which has the main PG search facility:

<http://www.gutenberg.org>

This Web site includes information about Project Gutenberg-tm, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.

La Libro Ruth, by Anonymous

A free ebook from <http://manybooks.net/>